

Seniorka kvůli exekucím neplatila poškozeným náhradu škody. Trestní soudy budou znovu řešit, zda se osvědčila

31.10.2023 - Kamila Abbasi | Ústavní soud ČR

Stěžovatelka, která byla odsouzena za podvodnou trestnou činnost, byla podmíněně propuštěna. Přitom jí soud stanovil zkušební dobu v trvání pěti let a povinnost, aby podle svých sil zaplatila škodu, kterou trestnou činností způsobila. Po uplynutí zkušební doby rozhodl Obvodní soud pro Prahu 6 tak, že stěžovatelka zbytek trestů odnětí svobody vykoná. Soud se totiž písemně dotázal poškozených, zda jim stěžovatelka nahradila způsobenou škodu. Ti, kteří se soudu ozvali, uvedli, že si nejsou takové úhrady vědomi, případně že jim stěžovatelka škodu neuhradila. Proto soud dospěl k závěru, že stěžovatelka řádně neplnila jedinou povinnost, kterou jí při podmíněném propuštění uložil. Proti usnesení obvodního soudu podala stěžovatelka stížnost, kterou Městský soud v Praze zamítl.

V ústavní stížnosti stěžovatelka namítala, že soudy nezkoumaly, jakým způsobem hradila škodu způsobenou trestnou činností. Ihned po propuštění si našla práci a po celou dobu žila řádným životem. Přestala pracovat teprve nedávno kvůli svému špatnému zdravotnímu stavu. Z její mzdy byly prováděny exekuce srážkami, přičemž stěžovatelka se domnívala, že jde o úhradu způsobené škody. Po srážkách ze mzdy stěžovatelce zůstávaly pouze prostředky na úhradu jejich životních nákladů.

Druhý senát Ústavního soudu (soudce zpravodaj Jan Svatoň) ústavní stížnosti vyhověl a zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2023 č. j. 67 To 170/2023-495 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 12. 4. 2023 č. j. 16 PP 70/2017-477. Soudy porušily stěžovatelčino právo na soudní ochranu a na ochranu osobní svobody.

Jestliže podmíněně propuštěný vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud, že se osvědčil. Jinak rozhodne, že zbytek trestu vykoná (§ 91 odst. 1 trestního zákoníku). Stěžovatelka měla vykonat zbytek trestu, protože podle soudů neplnila povinnost nahradit škodu podle svých sil poškozeným z předchozí trestné činnosti. Podle Ústavního soudu je ale odůvodnění soudů nedostatečné. V napadených rozhodnutích chybí podstatné úvahy o (ne)majetnosti stěžovatelky.

Aby mohla stěžovatelka podle svých sil zaplatit náhradu způsobené škody, musí mít peněžní prostředky či majetek, který by se dal ve prospěch poškozených zpeněžit. Anebo musí mít možnost si tyto prostředky opatřit. Takové šetření však soudy vůbec neprovedly. Stěžovatelce bylo v době rozhodování obvodního soudu 63 let a byla ve špatném zdravotním stavu. Navíc nemohla s podstatnou částí příjmů nakládat, protože byly exekučně postiženy. Za této situace by nařízení výkonu trestu odnětí svobody fakticky trestalo stěžovatelku za její nemajetnost, což je nepřijatelné. Příčinou nemajetnosti musí být jediné vlastní vůle podmíněně propuštěného, nikoliv setrvalý a neřešitelný stav nedostatku peněžních prostředků.

Podle soudů stěžovatelka neprokázala, že by její exekuce byly vedeny ve prospěch poškozených. Podle Ústavního soudu je ale taková argumentace nepřijatelná. Odporuje totiž logice exekučního řízení. Povinný v exekučním řízení nemůže ovlivnit, ke komu stržené částky poputují. Stěžovatelka

nemohla exekuční řízení zahájené na návrh jiné osoby ukončit jinak, než zaplacením dlužné částky. Zároveň nemohla sama zahájit exekuční řízení ve prospěch obětí své trestné činnosti. Podstatná část stěžovatelčiných prostředků byla exekutorem (tedy jedním státním orgánem) nuceně zabavena. Tato skutečnost nemůže být brána jiným státním orgánem k tíži stěžovatelky způsobem, který vyústí v nařízení výkonu trestu odnětí svobody pro neplacení pohledávek. Podrobnosti o exekučních řízeních navíc mohly soudy poměrně snadno zjistit výzvou příslušným exekutorským úřadům, což neudělaly. Nepostavily najisto ani to, zda některé z exekučních řízení nebylo vedeno ve prospěch poškozených.

Případ se nyní vrací před obecné soudy. Úkolem obvodního soudu bude důkladně se zabývat stěžovatelčinou (ne)majetností v průběhu zkušební doby. Jen tak bude moci posoudit, nakolik mohla stěžovatelka „podle svých sil“ platit náhradu škody, jak jí soud uložil při podmíněném propuštění. Teprve poté bude možné dospět k závěru o tom, zda má stěžovatelka skutečně zbytek trestů vykonat.

<https://www.usoud.cz/aktualne/seniorka-kvuli-exekucim-neplatila-poskozenym-nahradu-skody-trestni-soudy-budou-znovu-resit-zda-se-osvedcila>